

Vergaderjaar 2023–2024

28 741

Jeugdcriminaliteit

Nr. 108

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR RECHTSBESCHERMING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 september 2023

Zoals ik u in mijn brief van 25 november 2022 aankondigde, heb ik onderzoek laten doen naar de invoering van de Ritax 2.0.¹ Hierbij bied ik uw Kamer het betreffende evaluatierapport aan. Het onderzoek is in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) uitgevoerd. De Ritax 2.0 betreft een instrument uit het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen (LIJ), dat is bedoeld voor toeleiding naar passende interventies in de jeugdstrafrechtketen.

Het doel van het onderzoek was om door middel van een procesevaluatie van de implementatie eventuele knelpunten en problemen in kaart te brengen. Het oordeel van de gebruikers van de Ritax was hierbij van belang. Op basis van deze procesevaluatie kan het gebruik van de Ritax zo nodig worden verbeterd.

De resultaten van het onderzoek waar ik hierna op inga, zijn zowel voor mijn ministerie als voor de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) en de jeugdreclassering, de gebruikers van de Ritax, herkenbaar en bruikbaar.

Achtergrondinformatie

In de jeugdstrafrechtketen ondersteunt het LIJ de ketenpartners bij het verzamelen en analyseren van informatie over de jongeren en hun leefomgeving. Met behulp van de instrumenten in het LIJ geven de ketenpartners elkaar inzicht in wat nodig is om recidive te voorkomen. Onderdeel van het LIJ is het instrument Ritax. Met de Ritax worden de risico- en beschermende factoren van jeugdige verdachten in kaart gebracht. Op basis van de risicoscores in de Ritax geeft het LIJ suggesties voor passende gedragsinterventies. De suggesties van het LIJ sluiten dus in principe altijd aan bij het recidiverisico en het risicoprofiel van de jongeren. Zo kunnen jongeren naar de passende interventies worden geleid die deze risicofactoren aanpakken.

¹ Kamerstuk 28 741, nr. 90.

De Ritax is in 2021 herzien en verbeterd. De vernieuwde applicatie – Ritax 2.0 – is in februari 2022 in gebruik genomen door raadsonderzoekers van de RvdK en jeugdreclasseringsmedewerkers van de gecertificeerde instellingen.

Conclusies evaluatierapport

De onderzoekers concluderen dat de overgang van de Ritax 1.0 naar de Ritax 2.0 over het algemeen soepel is verlopen. Belangrijk daarbij is dat de overgang door de gebruikers van de Ritax bij de RvdK en de jeugdreclassering niet als een dusdanig grote verandering is ervaren, dat er volgens hen echt sprake was van wezenlijke aanpassingen. De Ritax 2.0 wordt als gebruiksvriendelijk ervaren. Knelpunten hebben vooral te maken met (lokale) ICT-problemen, capaciteitsproblemen en het niet beschikken over de juiste informatie om bepaalde items te beoordelen.

Aanbevelingen evaluatierapport

Op basis van de resultaten van de evaluatie komen de onderzoekers tot de volgende aanbevelingen.

- De Ritax 2.0 blijft een omvangrijk instrument en sommige, vooral statische gezinsfactoren worden nog steeds relatief vaak als onbekend gescoord. Het is aan te raden om na te gaan of het instrument korter kan, door vooral te kijken naar dynamische risicofactoren die door interventies te veranderen zijn. Ook is het aan te raden om te onderzoeken of een onderscheid tussen «onbekend» en «wil informatie niet geven» een verschil maakt voor het risicoprofiel.
- Aandacht voor het (tijdig) invullen van de Ritax en het nakomen van afspraken, ook als er sprake is van capaciteitsproblemen en werkdruk, is van belang. De Ritax is een belangrijk middel om de risicofactoren in kaart te brengen en jongeren toe te leiden naar interventies. Goede kennis van het achterliggende *Risk-Need-Responsivity*-model en aandacht voor de omgang met uitkomsten van de Ritax in casusbesprekingen en teamoverleg zijn hiervoor van belang. Het gebruik van de Ritax is geen doel op zich, maar een inhoudelijk middel om jongeren goed toe te leiden naar een passende aanpak.
- Het is van belang dat de RvdK en de jeugdreclassering na het afnemen of actualiseren van de Ritax, deze tijdig vrijgeven in het systeem van het LIJ, zodat zij elkaars ingevulde gegevens op tijd kunnen inzien en gebruiken en verder kunnen bouwen op de informatie die reeds verzameld is. Dit is nodig om het doel van het LIJ om de informatie-overdracht in de jeugdstrafrechtketen ondersteunen, te bereiken.

Beleidsreactie

Op basis van voortschrijdende inzichten vindt doorlopend doorontwikkeling plaats om de kwaliteit en het gebruik van de Ritax te verbeteren, zowel door mijn ministerie als beheerder en eigenaar van het instrument, als door de organisaties die het instrument inzetten. De resultaten van dit onderzoek bieden hier een bijdrage aan. Mijn ministerie, de RvdK en de jeugdreclassering gaan met de aanbevelingen aan de slag.

De eerste aanbeveling, die ziet op de vragenlijst en de antwoordmogelijkheden, verdient nader onderzoek. De komende tijd verkennen mijn ministerie en de RvdK welke gerichte verbeteringen op dit vlak mogelijk zijn.

De onderliggende aandachtspunten bij de tweede en derde aanbeveling, over het daadwerkelijke gebruik van Ritax en de onderlinge samenwerking daarbij tussen de ketenpartners, heb ik onder de aandacht

gebracht van de RvdK en de jeugdreclassering. Ik monitor het gebruik van Ritax en zal uw Kamer uiterlijk in juni 2024 nader informeren over de stand van zaken.

De Minister voor Rechtsbescherming,
F.M. Weerwind